

MEER PEIL VARIATIE?

*Een verkenning naar de mogelijkheden van een seizoensgebonden peil
in het IJsselmeergebied*

Concept plan van aanpak

Wouter Iedema
Hugo Coops
Arnold Hebbink
Maarten Platteeuw
Dirk Vlag
Harold van Waveren

RIZA-werkdocument 2003.130X
februari 2003

0. INHOUDSOPGAVE

1. ACHTERGROND	pag 3
2. SPIJ IN ZIJN SAMENHANG: PROCES, INHOUD EN FASERING	pag 4
3. HET PROCESSPOOR	pag 7
4. HET INHOUDELIJK SPOOR	pag 13
5. ORGANISATIE EN WERKWIJZE	pag 21
6. PLANNING	pag 22
7. DE LINK MET INRICHTINGSMAATREGELEN	pag 24
8. CAPACITEIT EN KOSTEN	pag 26
9. RISICO'S	pag 27
10. UITVOERINGSASPECTEN, RISICO'S EN LEVERINGSVOORWAARDEN	pag 28
BIJLAGEN	pag 29

1. ACHTERGROND

RDIJ heeft RIZA gevraagd een offerte annex plan van aanpak op te stellen voor de Verkenning Seizoensgebonden Peil IJsselmeergebied (SPIJ) (brief PAW 15252). Deze verkenning is aangekondigd in de nota 'Anders Omgaan Met Water/Waterbeleid in de 21ste eeuw' met als doel na te gaan of de berging, en daarmee de zoetwatervoorraad, met een flexibel peil kan worden vergroot. De wens voor een natuurlijker peilbeheer zal hierin moeten worden meegenomen. Hiermee wordt tevens invulling gegeven aan de geen-spijt-maatregelen voor de korte termijn van de beleidsverkenning 'Waterhuishouding in het Natte Hart (WIN)', die bestaan uit bovengenoemde verkenning en de eventuele invoering van een seizoensgebonden peil in 2010, na het gereed komen van de extra spuicapaciteit in de Afsluitdijk. De resultaten van WIN zijn overigens verder opgenomen in de 'Integrale visie IJsselmeergebied'.

Tegen deze achtergrond heeft RDIJ besloten de verkenning (verder SPIJ genoemd) te gaan uitvoeren, met als belangrijkste doel om een besluit te kunnen nemen om het traject van een MER-peilbesluit al dan niet in 2006 te starten. Binnen de SNIP-systematiek van RWS valt SPIJ geheel binnen de Verkenningenfase. Aan het eind van deze fase zal het besluit moeten kunnen worden genomen of de Planstudiefase (MER-peilbesluit) wordt ingegaan of niet. Het hoofddoel van SPIJ is deze besluitvorming voor te bereiden. RDIJ ziet als voorwaarde om het besluit te kunnen nemen het traject voor een MER-peilbesluit in te gaan, dat:

Er in de periode 2010- 2050 voor één of meer watersystemen in het IJsselmeergebied een zodanig peilbeheer bestaat, dat zo goed mogelijk wordt voldaan aan de watervraag vanuit de regio en aan het streefbeeld voor ecologie voor de desbetreffende watersystemen (BPN 2035). De veiligheid dient hierbij te worden gehandhaafd. In een Maatschappelijke Kosten-baten-analyse (MKBA) wordt aangetoond dat de maatschappelijke baten groter zijn dan de maatschappelijke kosten (maatschappelijke welvaart neemt toe). In deze MKBA worden alle betrokken functies meegenomen, inclusief de economische, ecologische en sociaal-maatschappelijke aspecten.

In dit plan van aanpak SPIJ wordt aangegeven:

- hoe invulling kan worden gegeven aan het proces van SPIJ, met aandacht voor fasering met expliciete beslismomenten en betrokkenheid van de omgeving
- op welke wijze invulling wordt gegeven aan het inhoudelijke spoor, dat de basis vormt voor een goed onderbouwde besluitvorming
- hoe de organisatie van het project gestalte krijgt
- wat communicatie rond SPIJ beoogt en hoe ze vorm kan krijgen
- wat planning, inzet en kosten van RIZA (en een globale inschatting voor RDIJ) zijn voor de verkenning

Dit plan van aanpak is primair bedoeld voor de opdrachtgever, om zicht te krijgen op aanpak, planning en kosten van de verkenning. Het door de opdrachtgever goedgekeurde plan van aanpak kan het vertrekpunt zijn voor een op de omgeving gericht document.

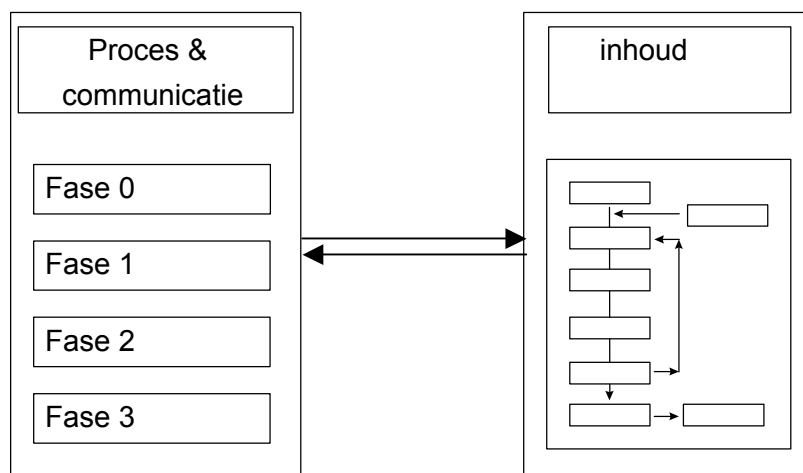
In het plan van aanpak is er van uitgegaan dat voor 2006 voor het gehele IJsselmeergebied de verkenning zal moeten zijn uitgevoerd. Ook is er van uitgegaan dat dit in interactie met de omgeving zal gebeuren. De voorgestelde aanpak komt uit op een bedrag dat ruim ligt boven het indicatieve budget van 500k€ dat door RDIJ is aangegeven. In overleg met de opdrachtgever zal moeten worden gezien wat de consequenties zijn van een verandering van uitgangspunten voor SPIJ.

2. SPIJ IN ZIJN SAMENHANG: PROCES, INHOUD EN FASERING

Bij het waterbeheer van het IJsselmeergebied spelen veel belangen een rol. Onvermijdelijk zullen die belangen niet altijd verenigbaar zijn. De besluitvorming over fundamentele veranderingen in het waterbeheer zal daarom met elk van de belangen evenwichtig rekening houden. Gezien de potentieel omvangrijke ecologische en economische gevolgen van een ander peilbeheer en ook gezien het feit dat velen sterke emotionele banden hebben met water en aan water gerelateerde zaken (met name veiligheid en wateroverlast), zal de verkenning gestructureerd en transparant worden uitgevoerd. Door de omgeving vanaf het begin af aan bij SPIJ te betrekken wordt draagvlak geschapen voor het besluit al dan niet het traject van een MER-peilbesluit in te gaan. Daarnaast biedt dit de mogelijkheden gebruik te maken van kennis en ervaringen van de omgeving. In principe maakt het hierbij niet uit of wordt uitgegaan van het gehele IJsselmeergebied of dat prioriteit wordt gelegd bij de Veluwerandmeren. Alleen zal in het laatste geval natuurlijk worden aangesloten bij het project IIVR.

2.1. Proces, inhoud en communicatie

In SPIJ dienen derhalve zowel inhoudelijke activiteiten als proces en communicatie een plek te hebben. Dit houdt in dat binnen SPIJ 2 hoofdstromen kunnen worden onderscheiden (fig 1): Proces & Communicatie en inhoud.

Figuur 1: Samenhang planproces en inhoud

Het **processpoor** is gericht op het verkrijgen van draagvlak, het inhoudelijk spoor verzorgt voornamelijk de informatievoorziening ten behoeve van het processpoor. In het processpoor participeert de omgeving van het project (overheden, belangengroeperingen, betrokkenen). In dit spoor vindt besluitvorming plaats over belangrijke aspecten van de studie.

In het **inhoudelijk spoor** wordt de inhoudelijke kant van SPIJ vorm gegeven en zullen (kwantitatieve) analyses worden uitgevoerd; alles op basis van actuele informatie en kennis. Hier zullen voornamelijk specialisten in participeren en zij die nuttige kennis en ervaring hebben met het waterbeheer in het IJsselmeergebied en de daaraan gerelateerde maatschappelijke sectoren. Het inzetten van specialisten uit de diverse sectoren kan tevens bijdragen aan het draagvlak voor de eindresultaten.

Tussen beide sporen zal een intensieve en gestructureerde **informatieuitwisseling** plaatsvinden. Zwaartepunten van de interactie zullen vooral in het begin en het eind van elke fase van het project liggen. In het begin zullen vanuit het processpoor de juiste vragen gesteld worden, die sturend zullen zijn voor het inhoudelijk spoor. Aan het eind van een fase is communicatie nodig over de resultaten en de besluitvorming daaromtrent. Daartussen is het nodig regelmatig te checken of beide nog met elkaar sporen.

2.2. Fasering

Behalve de verschillende sporen is binnen SPIJ een aantal fasen te onderscheiden, die bepalend zijn voor de verdere voortgang van het project en doorwerken in inhoud en proces:

fase 0: de startfase. Aan het eind van fase 0 is met de omgeving een start gemaakt met het project SPIJ. Er is informatie verstrekt over de aanleiding en achtergrond van het project en er is een eerste indicatie hoe de omgeving de problematiek ervaart. Er zijn besluiten genomen over de doelstellingen van het project, de aanpak en planning en de hiermee samenhangende besluitvorming, de organisatie van het project, de mate en vorm waarin de omgeving bij SPIJ wordt betrokken en de communicatie rond SPIJ. Ook is samen met de opdrachtgever (en desgewenst met de omgeving) op basis van expert-judgement een quick scan SPIJ uitgevoerd om wederzijds gevoel te krijgen voor de problematiek.

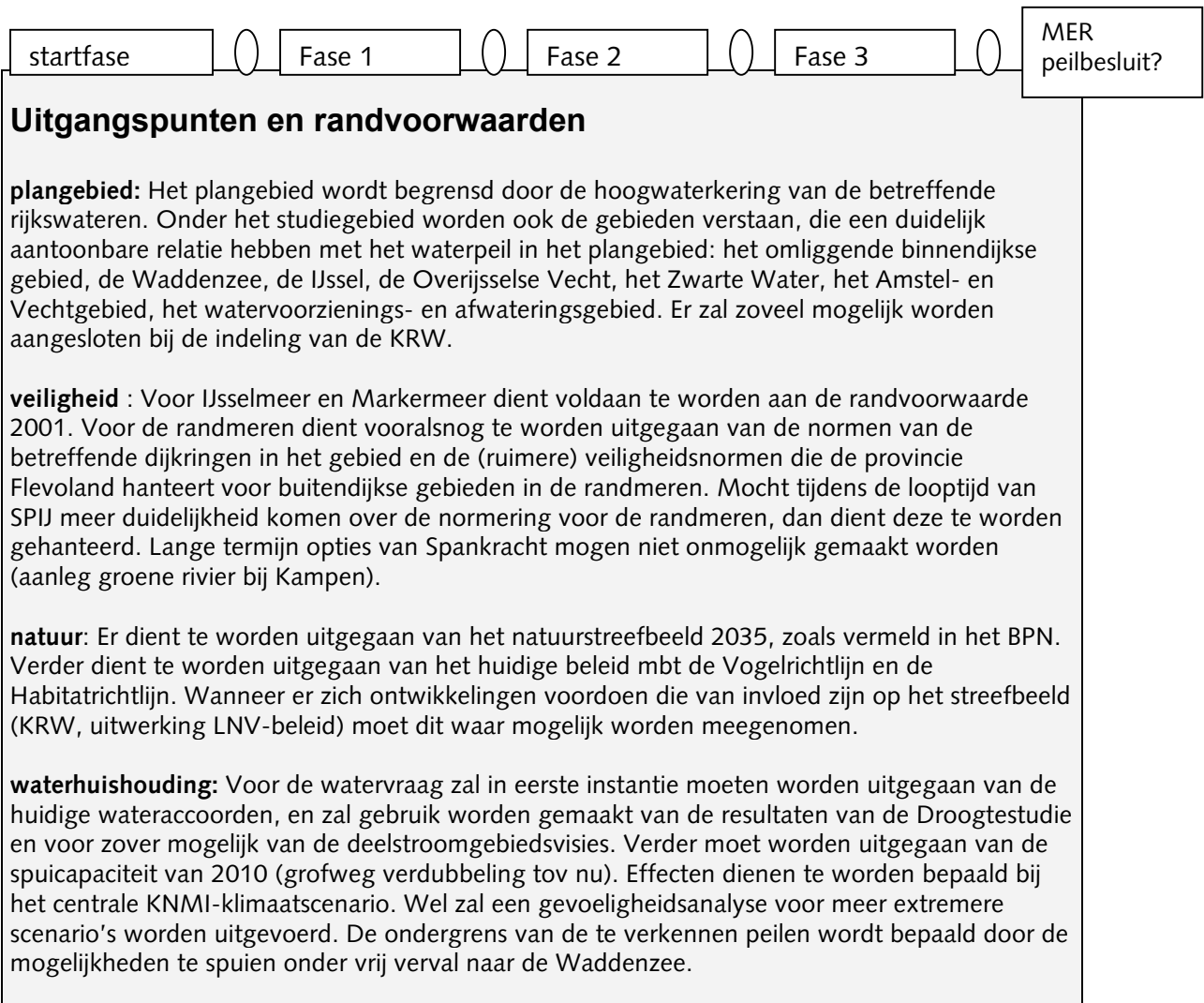
fase 1: het fundament. Aan het eind van fase 1 is duidelijk hoe de problematiek wordt ervaren. De criteria aan de hand waarvan de alternatieven zullen worden beoordeeld zijn geformuleerd, het is duidelijk welke omgevingsscenario's met betrekking tot watervraag en –aanbod zullen worden gehanteerd en het instrumentarium waarmee zal worden gewerkt is op orde. Ook zal op grond van de dan beschikbare kennis wederom een quick scan SPIJ worden uitgevoerd om gezamenlijk een gevoel te ontwikkelen wat voor kant het project kan uitgaan. Verder zijn lacunes en onzekerheden die voor de vervolgfases van belang zijn geïdentificeerd en er zijn voorstellen opgesteld om deze gedurende de looptijd van SPIJ te ondervangen.

fase 2: scenario's, alternatieven en effecten. Aan het eind van deze fase zal bekend zijn wat de effecten zijn van verschillende peilalternatieven voor de watervoorziening en de natuur in de verschillende deelsystemen. Geconcludeerd kan worden in hoeverre het voor de natuur gewenste peilverloop in de verschillende deelsystemen verenigbaar is met dat voor de watervoorziening en binnen de randvoorwaarden van de veiligheid. Ook is duidelijk of de voorgestelde peilverlopen te realiseren zijn met de vanaf 2010 beschikbare waterhuishoudkundige infrastructuur. Tot slot wordt een eerste indicatie gegeven van de effecten op andere functies en criteria. Op grond hiervan zal een besluit worden genomen over de selectie van kansrijke deelsystemen voor verdere uitwerking.

fase 3: Maatschappelijke kosten en baten. Voor de systemen waarvoor in fase 2 is geconcludeerd dat er binnen de randvoorwaarden van veiligheid voldoende winst voor natuur en watervoorziening is te halen, zal in fase 3 een maatschappelijke kosten-baten analyse (MKBA) worden opgesteld. Op grond hiervan zal een besluit moeten worden genomen over het al dan niet starten van het traject van een MER-peilbesluit voor één of meer deelsystemen.

fase 4: WWH-procedure en MER Peilbesluit. Afhankelijk van de besluitvorming aan het eind van fase 3 zal in fase 4 de procedure om te komen tot een peilbesluit op

grond van de Wet op de Waterhuishouding en de MER worden doorlopen, gevolgd door het uitvoeren van het MER-peilbesluit voor één of meer watersystemen. Fase 4 valt buiten dit plan van aanpak.

3. HET PROCESSPOOR

Het processpoor is sturend voor de verkenning. Hier worden binnen de gestelde randvoorwaarden en uitgangspunten de vragen geformuleerd en worden besluiten genomen die bepalend zijn voor de voortgang van het project. De verantwoordelijkheid hiervoor ligt bij de opdrachtgever, RDIJ. Hier wordt een voorstel geformuleerd hoe het proces zou kunnen worden georganiseerd. Leidraad hiervoor is de fasering van het project. Het leggen van de prioriteit bij de Veluwerandmeren is niet uitgewerkt in deze aanpak, maar leidt niet fundamenteel tot een andere benadering. Alleen zal hier veel directer aansluiting worden gezocht bij de organisatie rond IIVR.

Alle fasen worden afgesloten door een brede werkconferentie met de omgeving, waarin conclusies worden getrokken en besluiten worden genomen over de verdere voortgang van het project. Deze werkconferenties worden georganiseerd door RDIJ met medewerking van RIZA. De in dit hoofdstuk genoemde inhoudelijke producten zijn verder uitgewerkt in het inhoudelijk spoor (hoofdstuk 4).

3.1. Fase 0: de startfase:

DOELEN STARTFASE

- *een indicatie krijgen van de mate waarin de problematiek wordt gedeeld door de omgeving*
- *eenduidigheid krijgen over doelstelling, aanpak, planning en producten van SPIJ*
- *duidelijk maken welke besluitvorming met SPIJ samenhangt*
- *de organisatie van SPIJ vast stellen*
- *afspreken wie in welke mate wordt betrokken bij het project*
- *duidelijk maken hoe over SPIJ zal worden gecommuniceerd*
- *gedachten uitwisselen over de problematiek rond seizoensgebonden peil*
- *gedachten uitwisselen over de relatie met voor SPIJ relevante projecten en ontwikkelingen*

Het vertrekpunt voor fase 0 is het door RDIJ goedgekeurde plan van aanpak SPIJ. Fase 0 wordt afgesloten met een inceptierapport, waarin de conclusies en besluiten van fase 0 zijn verwerkt in het plan van aanpak. De omgeving wordt door RDIJ in deze fase geconsulteerd, alvorens een besluit te nemen over de voortgang van het project. RDIJ zal besluiten nemen over fasering, planning, aanpak en producten van het project, de besluitvorming in de verschillende fasen, de mate waarin wie van de omgeving wordt betrokken bij SPIJ en de communicatie rond SPIJ.

In de startfase zijn de volgende activiteiten voorzien, die hierna worden toegelicht:

- Startoverleg met de opdrachtgever
- Bijstellen plan van aanpak
- Actorenanalyse omgeving
- Consultatieronde omgeving
- Uitwerken van de communicatiestrategie en opstellen van een communicatieplan
- Aankondiging SPIJ in de omgeving
- Voorbereiding eerste brede werkconferentie
- Brede werkconferentie met actoren én specialisten
- Schrijven van het startfaserapport.

Startoverleg met de opdrachtgever: Op basis van de offerte/plan van aanpak SPIJ is er een startoverleg met de opdrachtgever. Doel van dit overleg is het te komen tot een definitief plan van aanpak, kennis te nemen van de actuele stand van zaken, vaststellen van definitieve planning en het maken van afspraken voor het vervolg. Deze afspraken betreffen met name het bijstellen van de offerte/plan van

aanpak, de projectorganisatie, het verder uitwerken van de communicatiestrategie en het opstellen van een communicatieplan, het betrekken van de omgeving van SPIJ en de voorbereiding van de eerste brede werkconferentie. In het startoverleg zal ook helderheid moeten worden verkregen over de afbakening van het project, uitgangspunten en randvoorwaarden, te beschouwen toekomstige ontwikkelingen (klimaatverandering, ontwikkelingen in EU), te betrekken actoren.

Bijstellen van het plan van aanpak: Op grond van het startoverleg zal het plan van aanpak door RIZA worden aangepast en de consequenties voor planning en uitvoering worden verwerkt. Mochten de resultaten van de eerste brede werkconferentie leiden tot bijstelling van het plan van aanpak, dan zal dit in overleg met de opdrachtgever geschieden.

Actorenanalyse omgeving: Vooraf moet duidelijk zijn wie van de omgeving (ook wel actoren genoemd), wanneer en in welke rol bij het project wordt betrokken. Dit kan uiteindelijk deel uitmaken van het communicatieplan. Hiertoe zal RDIJ een actorenanalyse uitvoeren. Het lijkt logisch hierbij aan te sluiten bij de ervaringen in WIN en IVIJ. Voorgesteld wordt de betrokkenheid minder zwaar aan te zetten dan in WIN en IVIJ gelet op de voorgeschiedenis van SPIJ en besluitvorming die met SPIJ samenhangt (al dan niet een MER-procedure ingaan).

Consultatieronde omgeving: Alvorens de werkconferentie in te gaan is het nodig zicht te hebben hoe de omgeving de problematiek die ten grondslag ligt aan SPIJ ervaart. Daartoe zal RDIJ de belangrijkste actoren consulteren en dit schriftelijk rapporteren.

Uitwerking van de communicatiestrategie en opstelling communicatieplan: De in het plan van aanpak aangegeven communicatiestrategie zal, na goedkeuring, door RDIJ en RIZA worden uitgewerkt in een communicatieplan. De nadruk zal hierbij liggen op de startfase van het project. Het communicatieplan beschrijft wie, wanneer, waarover, met welk doel en hoe wordt betrokken. Ook zal hierin duidelijk worden gemaakt wat van de diverse actoren verwacht wordt en wat niet. Op basis van de actorenanalyse wordt per partij aangegeven of ze meebeslissen, meesturen, meedenken of alleen geïnformeerd worden. Op deze manier kan worden voorkomen dat verkeerde verwachtingen gewekt worden¹. Zodra het communicatieplan klaar is wordt met de uitvoering ervan gestart. De uitvoering van het communicatieplan is de verantwoordelijkheid van RDIJ.

Aankondiging SPIJ in omgeving: RDIJ zal op een wijze die is uitgewerkt in het communicatieplan SPIJ aankondigen in bestuurlijke fora en bij andere actoren. Naast de STIJM, IIVR, ICES2, ES2 moet hierbij ook worden gedacht aan projecten en regio's die via afwatering en/of watervoorziening nu en in de toekomst een duidelijke relatie hebben met het IJsselmeergebied. DGW en HKRWS zullen al voor de start van het project moeten worden benaderd, oa voor de financiering van SPIJ.

Vorbereiding eerste brede werkconferentie: Een specifiek onderdeel van het communicatieplan is (het voorbereiden van) de eerste brede werkconferentie. De organisatie hiervan is de verantwoordelijkheid van RDIJ. In het communicatieplan zal de werkconferentie worden voorbereid. Vanuit het inhoudelijk spoor zal een nadere onderbouwing van de problematiek en een opzet voor een quick-scan SPIJ worden aangeleverd (zie ..)

Eerste brede werkconferentie: Aan het eind van de startfase zal een brede werkconferentie met de actoren worden georganiseerd om samen met de omgeving invulling te geven aan de doelen van deze fase. De organisatie ligt bij RDIJ, RIZA zal hierin ondersteuning leveren (Meer info: zie processpoor).

Schrijven van het startfaserapport: Op grond van de eerste brede werkconferentie zal door RIZA een afsluitende rapportage worden geschreven. Waar de uitkomsten van de bijeenkomst vragen om bijstelling van het plan van aanpak en het communicatieplan zal dat in overleg met de opdrachtgever gebeuren. Dit rapport omvat allereerst de resultaten van de brede bijeenkomst, zeker waar deze afwijken van het plan van aanpak. De opdrachtgever stelt het rapport vast en draagt zorg voor een goede verankering van de resultaten in andere relevante bestuurlijke gremia.

3.2. Fase 1: het fundament.

---

¹ In dit plan van aanpak is er van uitgegaan dat de actoren primair zullen worden geconsulteerd

DOELEN FASE 1

- een aangescherpte probleemdefinitie te hebben
- criteria vast te stellen voor de beoordeling van de effecten van peilalternatieven
- formuleren en vaststellen van omgevingsscenario's met betrekking tot watervraag en – aanbod
- te beschikken over het instrumentarium om de effecten van de peilalternatieven te kunnen bepalen
- de relaties en contacten met andere projecten te leggen
- lacunes en onzekerheden die voor de vervolgfases van belang zijn te identificeren en voorstellen op te stellen om deze gedurende de looptijd van SPIJ te ondervangen

Voorgesteld wordt om een nog te maken selectie uit de omgeving specifiek te laten *participeren* bij het werkproces. Bv wanneer het om veiligheid gaat, de specialisten van waterschappen en provincies betrekken bij de specialisten van RIZA en RDIJ, wanneer het om natuur gaat LNV en natuurorganisaties te betrekken. Voor het formuleren en vaststellen van omgevingsscenario's voor watervraag en –aanbod is een grotere inspanning vereist. Weliswaar kan nauw worden aangesloten bij de Droogtestudie Nederland, maar een doorvertaling naar de regio is gewenst. De ervaring met andere grote projecten leert dat het vaststellen van de omgevingsscenario's, maar ook het vaststellen van de criteria waarop alternatieven beoordeeld worden bij uitstek onderwerpen zijn waarin in het procespoor zeer zorgvuldig moet worden omgegaan, omdat er anders in latere stadia er telkens op teruggekomen wordt en het proces gefrustreerd wordt.

Het vertrekpunt voor fase 1 is het op basis van het inceptierapport bijgestelde plan van aanpak. Aan het eind van fase 1 zal RDIJ na *consultatie* van de omgeving conclusies trekken en besluiten nemen over de te hanteren criteria, het instrumentarium en de omgevingsscenario's. Ook zal op basis van voortschrijdende inzichten wederom een quick scan SPIJ worden uitgevoerd, om gezamenlijk een gevoel te ontwikkelen wat voor kant het project kan uitgaan. Aan dit alles gaat het verkennen van de steun voor de aangescherpte probleemdefinitie vooraf. Verder is in de startfase een selectie van de omgeving uitgenodigd actief te *participeren* in het werkproces, dat leidt tot het formuleren van criteria en het selecteren van omgevingsscenario's over wateraan- en afvoer.

In fase 1 zijn de volgende activiteiten en producten voorzien ter voorbereiding van de afsluitende werkconferentie en besluitvorming door RDIJ:

- o Samenvattend beslisdocument over fase 1
- o Relaties met relevante projecten
- o Voorbereiding en uitvoering tweede brede werkconferentie
- o Rapportage fase 1

Samenvattend beslisdocument: In fase 1 zal RIZA met een selectie uit de omgeving de probleemdefinitie aanscherpen, criteria ontwikkelen voor de beoordeling van de effecten van een ander peilverloop op de natuur en watervoorziening binnen de randvoorwaarden van de veiligheid. Daarnaast zal een eerste globale opzet worden gemaakt van de in fase 3 te hanteren Maatschappelijke Kosten Baten Analyse. In het beslisdocument staat ook aangegeven welke omgevingsscenario's zullen worden gehanteerd die consequenties hebben voor wateraan- en afvoer. Tot slot zullen lacunes worden gesignaleerd, inclusief voorstellen deze weg te nemen, en het te hanteren instrumentarium. In hoofdstuk 4, het inhoudelijk spoor, is één en ander nader uitgewerkt.

Relaties met relevante projecten: SPIJ heeft direct of indirect relaties met een aantal projecten in en rond het IJsselmeergebied. In deze fase zullen deze relaties expliciet worden gemaakt en zal worden aangegeven hoe de wederzijdse invloed kan zijn. Met name: ICES2 Natte Natuur, Droogtestudie Nederland, DSGV's, Spankracht, ES2.

Vorbereiding en uitvoering tweede brede werkconferentie: In het communicatieplan zal de voorbereiding en organisatie van de tweede werkconferentie verder worden uitgewerkt. Het beslisdocument van fase 1 vormt de inhoudelijke input. Waarschijnlijk zal het nodig zijn op grond hiervan meer communicatief gerichte producten op te stellen. Evenals in de startfase wordt hierbij gedacht aan een quick-scan SPIJ om samen met de actoren al doende meer gevoel te ontwikkelen over de voortgang binnen het project. Verder zal in het communicatieplan moeten zijn uitgewerkt hoe de omgeving op de hoogte wordt gehouden van het verloop van het project tussen de werkconferenties in. De organisatie van de werkconferentie ligt bij RDIJ, RIZA zal hierin ondersteuning leveren.

Rapportage fase 1: Op grond van de resultaten van de tweede werkconferentie zal door RIZA een rapportage worden opgesteld. Waar deze gevolgen heeft voor het plan van aanpak, de planning of de communicatie zal dit in overleg met de opdrachtgever worden doorgevoerd. De opdrachtgever stelt het rapport vast en draagt zorg voor een goede verankering van de resultaten in andere relevante bestuurlijke gremia.

3.3. Fase 2: scenario's, alternatieven en effecten

DOELEN FASE 2

- *het bepalen van de effecten van verschillende peilalternatieven voor watervoorziening en natuur in de verschillende deelsystemen binnen de randvoorwaarden voor veiligheid*
- *het vaststellen van de verenigbaarheid van het voor de natuur gewenste peilverloop in de verschillende deelsystemen met dat voor de watervoorziening en (indicatief) voor andere functies*
- *de mogelijkheid om de peilen te realiseren met de vanaf 2010 beschikbare waterhuishoudkundige infrastructuur*
- *het selecteren van kansrijke deelsystemen voor verdere uitwerking*

Ook deze fase wordt afgesloten met een brede werkconferentie, waarin de resultaten van de exercities worden besproken en door RDIJ na *consultatie* van de omgeving een selectie wordt gemaakt van kansrijke deelsystemen. Ook zal hier ruimte zijn om nieuwe alternatieven in te brengen en –quick en dirty- te laten doorrekenen.

Voorgesteld wordt de omgeving met name te betrekken bij de eindfase van fase 2 (*consultatie* tijdens de werkconferentie). Maar ook aan het begin van fase 2, waar het gaat om het definiëren van alternatieven, kan het zinvol zijn –een selectie uit- de projectomgeving te betrekken (*participatie*).

In fase 2 zijn de volgende activiteiten en producten voorzien ter voorbereiding van de afsluitende werkconferentie en besluitvorming door RDIJ:

- o Opstellen van een samenvattend beslisdocument voor fase 2
- o Ontwikkeling alternatieven met omgeving
- o Voorbereiding en uitvoering van derde brede werkconferentie
- o Rapportage fase 2

Samenvattend beslisdocument fase 2: Ter voorbereiding van de werkconferentie en besluitvorming over fase 2, zal RIZA een beslisdocument opstellen, waarin peilalternatieven zijn opgenomen voor de verschillende deelsystemen, de effecten

hiervan op natuur, watervoorziening, veiligheid en (indicatief) de andere functies en criteria zijn doorgerekend bij de verschillende omgevingsscenario's en de mogelijkheden zijn verkend deze peilen na 2010 ook daadwerkelijk te kunnen realiseren.

Ontwikkeling van alternatieven met de omgeving: Voorgesteld wordt de uiteindelijk door te rekenen peilalternatieven op te stellen in samenspraak met de omgeving. De inhoudelijke input zal door RIZA worden gegeven.

Vorbereiding en uitvoering derde brede werkconferentie: In het communicatieplan zal de voorbereiding en organisatie van de derde werkconferentie verder worden uitgewerkt. Het beslisdocument van fase 2 vormt de inhoudelijke input. Waarschijnlijk zal het nodig zijn op grond hiervan meer communicatief gerichte producten op te stellen. De organisatie van de werkconferentie ligt bij RDIJ, RIZA zal hierin ondersteuning leveren.

Rapportage fase 2: Op grond van de resultaten van de werkconferentie zal door RIZA een rapportage worden opgesteld. Waar deze gevolgen heeft voor het plan van aanpak, de planning of de communicatie zal dit in overleg met de opdrachtgever worden doorgevoerd. De opdrachtgever stelt het rapport vast en draagt zorg voor een goede verankering van de resultaten in andere relevante bestuurlijke gremia.

3.4. Fase 3: Maatschappelijke kosten en baten

DOELEN FASE 3

- *het vaststellen van de maatschappelijke kosten en baten van de peilalternatieven in de geselecteerde deelsystemen*
- *het komen tot een besluit om al dan niet een MER-peilbesluit procedure in te gaan*

Deze fase zal worden afgesloten met een brede werkconferentie, waarin kort wordt teruggeblikt op het hele project/proces, de resultaten van de MKBA worden besproken en wordt toegewerkt naar een besluit door RDIJ om al dan niet een MER-peilbesluit procedure te gaan starten. De omgeving zal met name tijdens de werkconferentie worden betrokken bij het project (*consultatie*). Evenals in de vorige fasen zal een selectie van de omgeving worden betrokken bij het werkproces (*participatie*), zodat de kwaliteit van de resultaten niet ter discussie staan.

Ter voorbereiding van de besluitvorming zullen de volgende activiteiten en producten moeten worden ontwikkeld:

- o Opstellen van samenvattend beslisdocument voor fase 3
- o Voorbereiding en uitvoering van de vierde en laatste brede werkconferentie
- o Opstellen afsluitend rapport

Samenvattend eindrapport fase 3: In dit rapport zullen de resultaten staan van de Maatschappelijke Kosten Baten Analyse van de verschillende peilalternatieven voor de geselecteerde deelsystemen. Ook wordt hierin het besluit al dan niet een MER-peilbesluit procedure in te gaan voorbereid.

Vorbereiding en uitvoering vierde brede werkconferentie: In het communicatieplan zal de voorbereiding en organisatie van de vierde werkconferentie verder worden uitgewerkt. Het beslisdocument van fase3 vormt de inhoudelijke input. Waarschijnlijk zal het nodig zijn op grond hiervan meer communicatief gerichte producten op te stellen. De organisatie van de werkconferentie ligt bij RDIJ, RIZA zal hierin ondersteuning leveren.

Opstellen afsluitend rapport: Het afsluitend rapport zal de resultaten van het gehele project samenvatten, inclusief de uitkomsten van de derde werkconferentie. Afhankelijk van het besluit al dan niet een MER-procedure peilbesluit te starten kan worden overwogen hierin ook een voorstel voor een startnotitie MER op te nemen. Het verdient echter aanbeveling hiervoor eerst contact te hebben met de Commissie MER. De opdrachtgever stelt het rapport vast en draagt zorg voor een goede verankering van de resultaten in andere relevante bestuurlijke gremia.

3.5. Fase 4: WWH-procedure en MER Peilbesluit

Afhankelijk van de besluitvorming aan het eind van fase 3 zal in fase 4 de procedure om te komen tot een peilbesluit op grond van de Wet op de Waterhuishouding en de MER worden doorlopen, gevolgd door het uitvoeren van het MER-peilbesluit voor één of meer watersystemen. **Fase 4 valt buiten dit plan van aanpak.**

4. HET INHOUDELIJKE SPOOR

Voor een goede discussie en besluitvorming in de verschillende fasen zijn daarop toegesneden activiteiten en (deel)producten vereist. Het inhoudelijke spoor is hiervoor verantwoordelijk. Hierbij zijn ten minste de volgende onderdelen relevant:

	veiligheid	watervoorziening	natuur	Overige functies
Proces en communicatie				
Scenario's en alternatieven				
Doelen en criteria				
instrumentarium				
Relaties met andere projecten				

4.1. De startfase

In de startfase zijn de volgende inhoudelijke activiteiten cq producten voorzien, die hierna worden toegelicht:

- o samenvattende notitie over achterliggende problematiek SPIJ
- o opzet quick-scan SPIJ

Samenvattende notitie over achterliggende problematiek SPIJ: SPIJ is gebaseerd op de aanname dat het huidig peilbeheer nu en mogelijk in de toekomst tekort schiet om de doelen voor natuur en watervoorziening te halen. Dit zal niet meer bij eenieder leven. Daarom zal een korte heldere notitie moeten worden opgesteld waarin deze problematiek uit de doeken wordt gedaan. De notitie kan input vormen aan de brochure, waarin (de start) van SPIJ wordt neergezet.

Opzet Quick-scan SPIJ: Het idee is om tijdens de eerste werkconferentie met de actoren kort SPIJ eens door te exerceren. Om dit in spelvorm te doen zal RIZA hiertoe een voorstel ontwikkelen. Dit kan waardevolle informatie opleveren over de bij de actoren levende opvattingen, percepties en attitudes en de beschikbare kennis.

INHOUDELIJKE PRODUCTEN FASE 0		
Opzet quick-scan SPIJ	RIZA	opzet
Probleemdefinitie SPIJ	RIZA	notitie

4.2. Fase 1: het fundament

In fase 1 zal samen met specialisten van andere organisaties (waterschappen, provincies, natuurorganisaties, LNV,?) het fundament van SPIJ worden neergelegd. Hierbij zijn de volgende activiteiten voorzien:

- o Ontwikkelen en vaststellen criteria
- o Ontwikkeling en optimaliseren instrumentarium
- o In kaart brengen nieuwe ontwikkelingen omgeving
- o Keuze omgevingsscenario's
- o Aanscherpen probleemdefinitie
- o Identificeren lacunes en voorstel voor aanpak
- o Schrijven beslisdocument fase 1

o Rapportage fase 1

Ontwikkelen en vaststellen criteria: Voor de uiteindelijke beoordeling van peilalternatieven zullen criteria worden gebruikt. Hoewel in het kader van WIN reeds veel is gebeurd, vraagt SPIJ op onderdelen om veel nauwkeuriger en specifiekere informatie. Bij het formuleren en vaststellen van de te hanteren criteria zullen de specialisten van betrokken diensten en organisaties worden betrokken. De methode van de Maatschappelijke Kosten Baten Analyse (MKBA) zal leidend zijn bij het formuleren van criteria en graadmeters. Hieronder volgt een korte samenvatting van de voor de verschillende thema's te ondernemen acties. Meer uitgewerkte informatie is te vinden in de deelplannen van aanpak.

Veiligheid: Om te kunnen nagaan in hoeverre de te verkennen peilalternatieven binnen de randvoorwaarden vallen van de veiligheid, zal het bestaande instrumentarium worden aangepast aan de situatie vanaf 2010 (uitbreiding spuicapaciteit) en zal de mogelijkheid worden ingebouwd met meer gedetailleerde streefpeilen te werken. Verder zullen zowel de windstatistiek als de meerpeilstatistiek worden aangepast aan de wens om maandelijks de effecten van een ander streefpeil op de veiligheid te kunnen doorekenen. Voor de randmeren zal het model Bretpro geschikt worden gemaakt om de inundatieduur en -frequentie van buitendijkse gebieden te kunnen bepalen.

Watervoorziening: Voor het onderdeel Watervoorziening wordt aangesloten bij WIN en de Droogtestudie Nederland. Op basis van deze groslijst van criteria wordt in overleg met de gebiedsdeskundigen geanalyseerd in hoeverre aanpassing nodig is voor SPIJ.

Natuur: Eerst wordt een lijst opgesteld met kwalificerende soorten en habitats; Hierbij wordt aangesloten bij de doelen van de Europese Vogel- en Habitatrichtlijn, de ecologische doelen uit het Beheersplan Nat van RDIJ, de Natuurdoelenkaart; zo mogelijk wordt aangesloten bij de ecologische doelen van de Europese Kaderrichtlijn Water. Op grond hiervan worden graadmeters ontwikkeld; hieruit wordt een selectie gemaakt op grond van gevoeligheid van de parameters voor het peilverloop.

Overige functies: Tot nu toe is uitgegaan van de in WIN-kader opgestelde beoordelingsmethodiek. Voor de Maatschappelijke Kosten Baten Analyse SPIJ (MKBA) zal op onderdelen een nauwkeuriger benadering zijn vereist. In deze fase zal de basis moeten worden gelegd voor de MKBA in fase 3. Dit zal in nauw overleg gebeuren met specialisten van betrokken diensten en organisaties.

Ontwikkelen en optimaliseren van het instrumentarium

WINBOS vormt het vertrekpunt voor het doorrekenen van de effecten van verschillende peilalternatieven. Met name mbt de veiligheid, de natuurmodules en de koppeling met instrumenten van de droogtestudie zullen wijzigingen moeten worden doorgevoerd. Daarnaast zullen zonnig de criteria voor de beoordeling van overige functies worden aangepast

In kaart brengen van nieuwe ontwikkelingen in de omgeving : Sinds WIN heeft de wereld niet stilgestaan. Voor SPIJ het meest relevant zijn wel de ontwikkelingen in het kader van WB21, waarbinnen deelstroomgebiedsvizies zijn opgesteld, de KRW en de watervoorziening onder extreme omstandigheden (de Droogtestudie). De analyse van de situatieschets korte termijn bevat een beschrijving op hoofdlijnen van de huidige situatie aangevuld met de relevante delen van al vastgesteld beleid en onvermijdelijke ontwikkelingen. Daarmee wordt een situatie geschetst die vanaf ongeveer 2005 het uitgangspunt zal zijn van aanvullende maatregelen (voor de vergroting van de spuisluis wordt natuurlijk uitgegaan van 2010). Voorgesteld wordt om in de studie de *situatieschets korte termijn* te hanteren als uitgangspunt voor de problematiek en de

te nemen maatregelen en niet de *huidige situatie*. Dit heeft het voordeel dat bij het ontwikkelen van eventueel nieuw beleid de bestaande ontwikkelingen al zijn verdisconteerd. In de praktijk zullen eventuele maatregelen bovendien niet eerder dan in 2005 geëffectueerd worden. Bijkomend voordeel is dat een goed overzicht wordt verkregen van al ingezette ontwikkelingen en beleidsinitiatieven. Voorgesteld wordt om een ambtelijke werkgroep, versterkt met een adviseur vanuit het RIZA, voor deze taak verantwoordelijk te maken. Tot deze activiteit behoort ook het doorrekenen van de tot het vastgestelde beleid behorende maatregelen. De berekeningen zullen grotendeels door RIZA worden uitgevoerd. De zogenoemde "situatieschets korte termijn" wordt voorgelegd aan de betrokken actoren (en specialisten).

Keuze omgevingsscenario's: Op grond van nieuwe ontwikkelingen zal een keuze moeten worden gemaakt in de scenario's die voor SPIJ zullen worden gehanteerd. Reeds afgesproken is dat van het middelste klimaatscenario wordt uitgegaan. Bezien zal moeten worden hoe realistisch dit nog is. Ook heeft het IPCC in januari 2001 de nieuwste onderzoeksresultaten gepresenteerd. Het KNMI heeft dit medio 2002 vertaald in nieuwe klimaatscenario's voor Nederland. Sowieso lijkt het verstandig in de laatste fase van SPIJ een gevoeligheidsanalyse te doen voor meer extreme varianten. Er liggen vooral belangrijke keuzen voor waar het gaat om ontwikkelingen in de toekomstige watervraag en -aanbod, niet alleen regionaal, maar ook vanuit het hoofdsysteem. Naast autonome ontwikkelingen als b.v. klimaatverandering en economische groei zijn er ook vele ontwikkelingen die betrekking hebben op beleid en beheer (bijvoorbeeld andere afvoerverdeling over Nederrijn, Waal en IJssel, herstel van zoet-zoutovergangen en sturing van het ruimtegebruik). De uitwerking van scenario's vindt in samenspraak met betrokkenen en specialisten plaats. Doel is te komen tot een aantal onderscheidende scenario's die een goede indruk geven van mogelijke ontwikkelingen in de toekomst en de beleidsruimte. Daarbij wordt zoveel mogelijk aangesloten bij andere (WB21 en KRW)-studies.

Aanscherpen probleemdefinitie: Op grond van de voorgaande exercities en de contacten met de actoren zal de probleemdefinitie uit de startfase worden aangescherpt.

Identificeren van lacunes en voorstellen voor aanpak: In deze fase zullen ook lacunes worden geïdentificeerd en zal worden nagegaan in hoeverre die van invloed zijn op de voortgang van SPIJ. Waar dit het geval is zullen voorstellen worden gedaan dit op te lossen.

Schrijven beslisdocument fase 1: Deze fase zal worden afgerond met een beslisdocument, waarin alle relevante informatie uit deze fase op een heldere, toegankelijke wijze is weergegeven. Aan dit beslisdocument liggen werkdocumenten ten grondslag, waarin meer in detail wordt gegaan. Er wordt naar toegewerkt dat de informatie in de werkdocumenten wordt gedragen door de specialisten van de actoren. Het beslisdocument fase 1 zal ondermeer bevatten:

Doelen en criteria

- concretisering van het natuurstreefbeeld en hiervan afgeleide criteria en graadmeters
- huidige watervraag volgens de Droogtestudie Nederland en de wateraccorden en in de toekomst verwachte watervraag, en hiervan afgeleide criteria
- randvoorwaarden en uitgangspunten voor de veiligheid en onzekerheden hierin
- de in de MKBA op te nemen criteria, ook voor andere functies
- op grond hiervan kan het zinvol zijn de problematiek rond SPIJ verder aan te scherpen

Instrumentarium

- te hanteren methoden en instrumenten voor natuur
- idem voor watervoorziening
- idem voor veiligheid
- het gebruik van WINBOS

Relevante ontwikkelingen in de projectomgeving relevant voor watervraag en -aanbod

- verificatie resultaten Droogtestudie Nederland voor het IJsselmeergebied
- situatieschets korte termijn (watervraag- en aanbod)
- waterverdeling over Nederland bij hoge en lage afvoeren

Keuze van te hanteren scenario's

- klimaatscenario's
- economische scenario's (CPB)
- ruimtelijke scenario's (Ruimtelijk Planburo, gebaseerd op CPB-scenario's)
- bodemdaling
- integrale scenario's

Onzekerheden en lacunes

- mbt veiligheid, natuur en watervoorziening
- opties en voorstellen voor vervolg om lacunes en onzekerheden weg te nemen cq te verminderen

Het beslisdocument vormt het –inhoudelijk- vertrekpunt voor de tweede brede werkconferentie.

Onderbouwende producten fase 1

Natuur	
Inventarisatie doelvariabelen	Werkdocument
Peilafhankelijke natuurdoelen in rekenregels	Werkdocument
Update ECOMIJ	Update model
Kwantificering graadmeters natuur	Werkdocument Update NWM
Watervoorziening	
Situatieschets korte termijn	Werkdocument
Veiligheid	
Aanpassing veiligheid WINBOS	Werkdocument
Actualiseren huidige situatie	Update Hydra WIN Werkdocument
Instrumentarium (WINBOS)	
	Update
Doelen en criteria	
criteria overige functies (fundament MKBA)	Werkdocument
	Update WINBOS
Scenario's	
Scenario's voor SPIJ	Werkdocument
Beslisdocument fase 1	Nota

4.3. Fase 2 : scenario's, alternatieven en effecten

In fase 2 zullen voor de afzonderlijke deelsystemen de effecten van verschillende peilalternatieven worden bepaald op natuur en watervoorziening om te komen tot een selectie van kansrijke deelsystemen. Hierbij kunnen de volgende activiteiten worden onderscheiden:

- o ontwikkelen van peilalternatieven binnen randvoorwaarden veiligheid
- o bepalen van de effecten van deze alternatieven voor natuur en watervoorziening, en indicatief voor de overige functies en criteria
- o toetsen van de robuustheid van de alternatieven aan omgevingsscenario's voor wateraan- en afvoer
- o opstellen beslisdocument fase 2
- o voorbereiden derde brede werkconferentie
- o derde brede werkconferentie
- o opstellen rapportage fase 2

Ontwikkelen van peilalternatieven: Voor de afzonderlijke deelsystemen worden peilalternatieven ontwikkeld die naar verwachting positief zijn voor de natuur respectievelijk de watervoorziening en vallen binnen de randvoorwaarden van de veiligheid. Prioriteit zal worden gelegd bij de Veluwerandmeren. Vervolgens zal worden nagegaan in hoeverre de alternatieven voor de natuur respectievelijk de watervoorziening zijn te combineren tot combinatiealternatieven. Er zal worden aangegeven in hoeverre de gewenste peilen zijn te realiseren met de vanaf 2010 aanwezige infrastructuur. Voorgesteld wordt bij het opstellen van de alternatieven de specialisten van de actoren bij te betrekken. In de praktijk zal deze actie in sterke interactie plaatsvinden met de volgende activiteit.

Bepalen van de effecten van deze alternatieven voor natuur en watervoorziening: Mbv het in fase 1 ontwikkelde instrumentarium, zullen de effecten van de verschillende peilalternatieven voor natuur en watervoorziening worden doorgerekend en zal na worden gegaan of de randvoorwaarden van de veiligheid niet worden overschreden. Ook zullen de effecten op de natuur worden getoetst aan de Vogel- en Habitatrichtlijn. Afhankelijk van de uitkomsten kan dit leiden tot een bijstelling van de peilalternatieven, waarna deze opnieuw worden doorgerekend. Tot slot zullen indicatief de effecten op de overige functies en (MKBA)-criteria worden bepaald.

Toetsen van de robuustheid van de alternatieven aan omgevingsscenario's voor wateraan- en afvoer: De peilalternatieven (in deelsystemen) die goed scoren op natuur en/of watervoorziening worden getoetst op hun robuustheid voor veranderingen in wateraan- en afvoer in de omgeving als gevolg van autonome ontwikkelingen danwel beleidskeuzes over bv de waterverdeling (omgevingsscenario's). Hieruit zal naar voren komen in hoeverre de verschillende alternatieven nog bijdragen aan de doelen voor natuur en watervoorziening in andere omstandigheden.

Opstellen beslisdocument fase 2: Op grond van het voorgaande zal een beslisdocument worden opgesteld, waarin een besluit wordt voorbereid over een selectie deelsystemen en peilalternatieven, waarvoor in de volgende fase een MKBA zal worden opgesteld. Het beslisdocument fase 2 zal ondermeer bevatten:

Peilalternatieven

- optimaal voor natuur
- optimaal voor watervoorziening
- binnen randvoorwaarden veiligheid
- voor verschillende deelsystemen
- uitmondend in verder te verkennen alternatieven

Effecten

- van de in fase 1 genoemde peilverlopen
- op natuur en watervoorziening per systeem
- toetsing aan doelen en criteria
- toetsing aan scenario's wateraan- en afvoer

Aanvullende maatregelen

- om binnen de randvoorwaarden van de veiligheid te blijven (bv andere sturing van het beheer)
- om effecten te kunnen effectueren/mitigeren/compenseren (bv oever- of gebiedsinrichting, gemaal ten behoeve van de watervoorziening ed)

Samenvattende conclusies

Onderbouwende producten fase 2

Natuur		
	Aanscherping instrumentarium	notitie
	Testen instrumentarium	notitie
	Eindrapport natuur&ecologie	nota
	Graadmeters voor MKBA	notitie
Watervoorziening		
	Deelrapportage fase 2	Werkdocument
Veiligheid		
	berekeningen	nota
Overige functies en criteria		
	Deelrapportage fase 2	Werkdocument

Instrumentarium (WINBOS)	
	update
Beslisdocument fase 2	nota

4.4. Fase 3: Maatschappelijke Kosten Baten Analyse

In fase 3 wordt een MKBA uitgevoerd voor de in fase 2 geselecteerde deelsystemen op grond van de criteria die in fase 1 zijn vastgesteld. Een MKBA is een evaluatie vooraf die vanuit een maatschappelijk gezichtspunt wordt uitgevoerd. Doel van een MKBA is een project te toetsen op maatschappelijk-economische haalbaarheid. Daarom worden naast de effecten voor de overheid ook de effecten voor de gebruikers, alsmede voor degenen die niet onmiddellijk bij het project betrokken zijn ('derden') in kaart gebracht. Het eindresultaat is een ingevulde effectentabel, waarin de voor- en nadelen van verschillende alternatieven worden gepresenteerd in termen van economische, ecologische en sociale effecten, waarbij veiligheid een harde randvoorwaarde is.

De MKBA voor SPIJ zal uitgevoerd worden op basis van de leidraad die is vastgesteld in de OEEI (Onderzoeksprogramma Economische Effecten van Infrastructuur). De OEEI is ontwikkeld in opdracht van de Ministeries van Verkeer en Waterstaat en Economische Zaken om de besluitvorming rond grote (infrastructurele) projecten te begeleiden (CPB/NEI 2001).

De exacte invulling van fase 3 is nog lastig te maken: aan het eind van de verschillende fasen vindt een herbezinning plaats van het probleem, welke kan leiden tot een bijstelling van de voorgestelde activiteiten. Vooralsnog worden de volgende hoofdactiviteiten voorzien:

- o *Laatste check criteria MKBA*
- o *Uitvoeren van de MKBA*
- o *Effectenbeoordeling*
- o *Beslisdocument fase 3*
- o *Eindrapport SPIJ en mogelijk plan van aanpak MER-peilstudie*

Laatste check criteria MKBA: In de voorgaande fase heeft de nadruk gelegen op watervoorziening, veiligheid en natuur. Voor deelsystemen waar een seizoensgebonden peil daadwerkelijk kan leiden tot een meerwaarde voor watervoorziening en natuur binnen de randvoorwaarden van veiligheid, zullen de effecten voor andere functies moeten worden bepaald. Dit zal worden gedaan aan de hand van eerder opgestelde criteria (WIN, MKBA). Deze zullen dan wel vooraf met de betreffende actoren op hun juistheid worden gecheckt en eventueel bijgesteld.

Uitvoeren van de MKBA: Op grond van de uitkomsten van de resultaten van de effectanalyse uit fase 2, zal een vertaalslag worden gemaakt naar een MKBA aan de hand van hiertoe ontwikkelde graadmeters en criteria.

Effectbeoordeling: De MKBA leidt tot een beschrijving van de effecten op de verschillende functies en andere criteria. Dit is de eerste stap die in de beoordeling van de effecten gezet.. De volgende stap is van waarde naar waardering. Deze stap zal in samenspraak met betrokkenen worden uitgevoerd, om uiteindelijk te komen tot een beeld over de preferentie van en draagvlak voor de verschillende oplossingsrichtingen. Gedacht kan worden om dit te doen in de vorm van een bijeenkomst. Hierin worden de effecten van de geanalyseerde oplossingsrichtingen gepresenteerd aan de hand van de criteria en graadmeters met als doel overeenstemming (of ten minste 'geen overwegend bezwaar) te krijgen over de waardering en prioritering van de

oplossingsrichtingen. Tijdens de afsluitende werkconferentie staan de resultaten van eventueel bijgestelde oplossingsrichtingen en de aanbevelingen voor het al of niet starten van de planfase (met bijbehorende MER) op de agenda.

Beslisdocument fase 3: Voor de besluitvorming aan het eind van fase 3 worden de uitkomsten van de MKBA vervat in een beslisdocument. Hierin zijn opgenomen de uitkomsten van de MKBA alsmede de resultaten van de bijeenkomst met de actoren. Tevens zijn aanbevelingen voor het al of niet starten van het traject voor de MER-peilstudie geformuleerd.

Samenvatting voorstellen

- van de vorige fasen geselecteerde alternatieven per systeem
- van in de vorige fasen geselecteerde extra maatregelen
- van mogelijkheden voor sturing

MKBA

- gehanteerde criteria
- voor de systemen waar in fase 2 de kosten-baten gunstig uitvielen met betrekking tot natuur en watervoorziening
- op basis van de leidraad OEEI

Effectbeoordeling en waardering

Conclusies en aanbevelingen besluit MER-peilstudie

Eindrapport SPIJ en mogelijk startnotitie MER-peilstudie: Het afsluitend rapport zal de resultaten van het gehele project samenvatten, inclusief de uitkomsten van de derde werkconferentie. Afhankelijk van het besluit al dan niet een MER-procedure peilbesluit te starten wordt hierin ook, na consultatie van de Commissie MER, een voorstel voor een startnotitie MER opgenomen.

4.5. Samenvatting Producten

Voorgesteld wordt alleen de beslisdocumenten en de conclusies van de werkconferenties formeel aan de opdrachtgever te leveren. Werkdocumenten en notities zijn beschikbaar voor de opdrachtgever, maar vallen niet onder de op te leveren producten.

DOCUMENT	INHOUD
Plan van aanpak SPIJ	Plan van aanpak, proces en inhoud, communicatiestrategie, planning, fasering, inzet en kosten
communicatieplan	Uitwerking communicatiestrategie, op welke wijze wie, wanneer te betrekken bij SPIJ
Startfaseapport: Rapportage 1 ^e werkconferentie	Conclusies, consequenties voor plan van aanpak en communicatieplan
Beslisdocument fase 1	Aangescherpte probleemdefinitie, criteria, ontwikkelingen in wateraan- en afvoer, omgevingsscenario's, relaties met andere projecten, instrumentarium, lacunes plus voorstellen
Rapportage 2 ^e werkconferentie	Conclusies , consequenties voor plan van aanpak en communicatieplan
Beslisdocument fase 2	Peilalternatieven, effecten op natuur en watervoorziening, toetsing aan scenario's, aanvullende maatregelen, aanbevelingen voor vervolg
Rapportage 3 ^e werkconferentie	Conclusies , consequenties voor plan van aanpak en communicatieplan
Beslisdocument fase 3	MKBA, effectbeoordeling, waardering en prioritering, aanbevelingen voor vervolg
Rapportage 4 ^e werkconferentie	Conclusies , consequenties voor plan van aanpak en communicatieplan
Eindrapport SPIJ	Samenvatting: Problematiek, oplossingsrichtingen, scenario's, effectbeoordeling en waardering, aanbevelingen voor MER-peilbesluit; mogelijk ook startnotitie MER

Conceptversies van bovengenoemde producten zullen in 15-voud en in principe zwart/wit aan de opdrachtgever tijdig voor commentaar worden voorgelegd. Definitieve versies van de producten zullen in 50-voud en waar nuttig in kleur aan de opdrachtgever worden opgeleverd. Tevens zal ook een losbladig exemplaar worden opgeleverd, evenals een digitale versie van de documenten (Word2000).

5. ORGANISATIE EN WERKWIJZE

Bij de organisatie van het project zijn 3 niveaus te onderscheiden:

- het procespoor, waar het gaat om de interactie met de omgeving
- het opdrachtgever-opdrachtnemerspoor, gericht op het bieden van goede sturingsmogelijkheden aan de opdrachtgever
- het inhoudelijk spoor, waar de inhoudelijke kant van het project vorm krijgt

5.1. Het processpoor

Zoals hiervoor reeds aangegeven zal de interactie met de omgeving primair vorm krijgen via interactieve werkconferenties gekoppeld aan de verschillende fasen. Tijdens sommige fasen zal een selectie van de actoren participeren in het werkproces. RIZA zal in nauwe samenwerking met RDIJ een communicatieplan opstellen waarin dit spoor nader wordt uitgewerkt. RDIJ is verantwoordelijk voor de daadwerkelijke organisatie. De uitwerking hiervan is sterk afhankelijk of prioriteit wordt gelegd bij de Veluwerandmeren of niet.

5.2. Opdrachtgever-opdrachtnemerspoor

Naast de in het interactiespoor opgenomen contacten tussen opdrachtnemer en opdrachtgever verdient het aanbeveling regelmatig met de opdrachtgever informatie uit te wisselen over de voortgang van het project. Voorgesteld wordt om de twee weken een kort bilateraal contact te hebben tussen de projectleider van de opdrachtgever en van de opdrachtnemer, desgewenst aangevuld met trekkers van onderdelen van het project. Daarnaast bieden de voorbereiding en evaluatie van de werkconferenties uitstekende gelegenheden om meer diepgaand en in een bredere samenstelling te praten over de voortgang van het project.

Zowel tijdens het startoverleg als bij de afronding van de startfase zullen afspraken gemaakt worden over het aantal overlegmomenten waaraan (een delegatie van) RIZA zal deelnemen en met welke gremia.

Tevens wordt aanbevolen dat de opdrachtgever een inhoudelijke counterpart aanwijst voor de inhoudelijke werkgroepen van RIZA: natuur, veiligheid, watervoorziening, instrumentarium en overige functies. Ook het communicatieplan vraagt om een gelijkwaardige inbreng van de opdrachtgever.

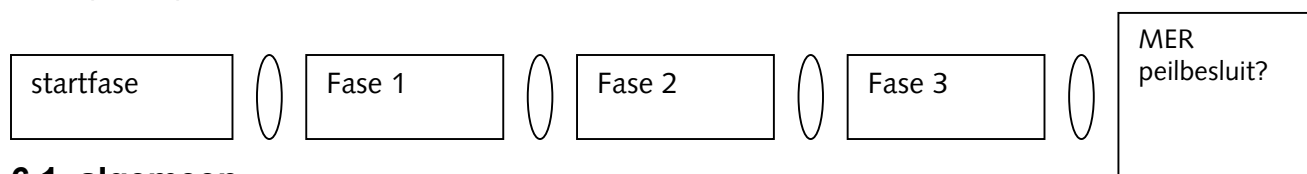
5.3. Interne organisatie RIZA

In het project is een aantal onderdelen te onderscheiden (zie hoofdstuk 4). Voor elk van deze onderdelen is een product- en voortgangsverantwoordelijke aangewezen. Deze is verantwoordelijk voor het realiseren van de voor zijn onderdeel vastgestelde producten en activiteiten. Één en ander natuurlijke binnen de afspraken die voor het project in zijn totaliteit zijn gemaakt. De trekkers van de verschillende onderdelen vormen tezamen de projectgroep. De projectgroep zal los van specifieke bijeenkomsten maandelijks bijeen komen. Daartussendoor wordt twee-wekelijks kort gerapporteerd over de voortgang.

Projectleiding	: Wouter Iedema
Projectsecretariaat	: pm
Proces en Communicatie	: Yvonne Röling/Wouter Iedema
Doelen en criteria (MKBA)	: Harold van Waveren
Scenario's en alternatieven	: Harold van Waveren
Instrumentarium (WINBOS)	: Arnold Hebbink
Relaties andere projecten	: Arnold Hebbink
Natuur	: Maarten Platteeuw/Hugo Coops
Watervoorziening	: Harold van Waveren
Veiligheid	: Dirk Vlag
Overige functies	: Arnold Hebbink

6. PLANNING

Leidend in de planning is de voortgang van het proces. De einddatum van SPIJ is vastgesteld op 1 juli 2005. De opdrachtgever heeft indicatief aangegeven dat fase 1 loopt van mei 2003 tot mei 2004, fase 2 van juni 2004 tot september 2004, fase 3 van oktober 2004 tot juli 2005. Uitgaande van de iets gewijzigde fasering volgens dit plan van aanpak en de tijd die nodig wordt geacht om de verschillende fasen goed te kunnen bedienen qua inhoud en communicatie wordt hier de volgende overall-planning voorgesteld. In overleg met RDIJ is er van uitgegaan dat de opdrachtverlening ingaat op 1 april 2003. Uitgangspunt voor de planning is verder dat het voor het vasthouden van de spanningsboog goed is om de werkconferenties met de omgeving niet te ver uit elkaar te plannen. Concreet betekent dit dat de startconferentie relatief laat wordt gepland, zodat voor de omgeving fase 1, 2 en 3 relatief snel verlopen. Het interne werkproces kan dan doorgaan, voor zover daar geen participatie van de omgeving voor nodig is.

6.1. algemeen

FASE 0: DE STARTFASE	gereed
Startoverleg opdrachtnemer-opdrachtgever	1 maart 2003
Bijstellen plan van aanpak	15 maart 2003
Goedkeuren plan van aanpak	1 april 2003
Actorenanalyse omgeving	15 mei 2003
Consultatieronde omgeving	15 juni 2003
opstellen van een communicatieplan	1 juni 2003
Vaststellen communicatieplan	15 juni 2003
Aankondiging SPIJ in de omgeving	1 juni 2003
Vorbereiding eerste brede werkconferentie	1 september 2003
STARTCONFERENTIE MET OMGEVING	OKTOBER 2003
Startfaserapport, incl aanpassing communicatieplan	1 december 2003
Goedkeuren Startfaserapport	1 januari 2004

FASE 1: HET FUNDAMENT	gereed
Samenvattend beslisdocument fase 1	1 februari 2004
Goedkeuring samenvattend beslisdocument fase 1	15 februari 2004
Relaties met relevante projecten	1 november 2003
Vorbereiding tweede brede werkconferentie	1 februari 2004
WERKCONFERENTIE MET OMGEVING	MAART 2004

Rapportage fase 1, incl aanpassing communicatieplan	1 april 2004
Goedkeuring rapportage fase 1	15 april 2004

FASE 2: SCENARIO'S, ALTERNATIEVEN EN CRITERIA	gereed
samenvattend beslisdocument fase 2	15 juni 2004
Goedkeuring samenvattend beslisdocument fase	1 juli 2004
Vorbereiding derde brede werkconferentie	1 juli 2004
WERKCONFERENTIE MET OMGEVING	SEPTEMBER 2004
Rapportage fase 2	1 oktober 2004
Goedkeuring rapportage fase 2	15 oktober 2004

FASE 3: DE MKBA	gereed
Beslisdocument fase 3	1 februari 2005
Vorbereiding 4 ^e werkconferentie	1 februari 2005
WERKCONFERENTIE MET OMGEVING	APRIL 2005
Rapportage fase	1 mei 2005
Goedkeuring rapportage fase 3	15 mei 2005
Eindrapportage SPIJ	1 juli 2005
Goedkeuren eindrapportage SPIJ	1 september 2005

De oplevering van de in hoofdstuk 4 genoemde inhoudelijke, onderbouwende producten zal op deze fasering worden afgestemd.

6.2. Prioriteit bij de Veluwerandmeren

Het is in deze fase nog lastig om in detail aan te geven wat het leggen van de prioriteit bij de Veluwerandmeren betekent voor de planning. Hierbij volgens enkele overwegingen en een eerste indicatie voor de planning ervan uitgaande dat prioriteit wordt gelegd bij de Veluwerandmeren, en dat daarna de verkenning voor de andere deelsystemen wordt uitgevoerd.

- Gelet op de organisatie en communicatie rond IIVR zou de startfase mogelijk iets sneller kunnen worden uitgevoerd. Aangezien er echter geen tijdswinst lijkt te boeken in fase 1 (zie verder) is het de vraag of dit veel zin heeft, gelet op de beoogde spanningsboog in SPIJ. *Voorstel: SPIJ wel aankondigen (aan de hand van planning en opzet van het plan van aanpak) in IIVR, maar planning handhaven.*
- Of nu prioriteit wordt gelegd bij de Veluwerandmeren of niet, er zullen nagenoeg dezelfde inhoudelijke activiteiten moeten worden ontwikkeld. Het is het meest efficiënt dit in één keer te doen, omdat anders veel dubbel werk moet worden gedaan met als consequenties risico's voor de doorlooptijd voor het gehele project en de daarmee samenhangende kosten. *Voorstel: fase 1 in zijn geheel uitvoeren en planning handhaven.*
- In fase 2 kan mogelijk enige winst worden geboekt door prioriteit te leggen bij de Veluwerandmeren. Er zijn minder berekeningen nodig. Wel moet worden afgevraagd of de mogelijke winst in tijd (mogelijk een maand) opweegt tegen de te verwachten hogere kosten voor het geheel (zie verder). *Voorstel: beoogde tijdswinst voor fase 2 is onvoldoende om hogere kosten voor de rest van het project te rechtvaardigen.*

- Wanneer het leggen van prioriteit bij de Veluwerandmeren betekent dat er verschillende processporen gaan ontstaan, heeft dit gevolgen voor de gevraagde inzet om deze verschillende sporen te bedienen. Er kan voor verschillende procesporen worden gekozen, waarbij het ene spoor (IIVR) intensiever wordt ingezet dan de andere. *Voorstel: in de actorenanalyse en het communicatieplan aangeven hoe de actoren in de verschillende deelsystemen kunnen worden bediend.*
- Er is een sterke interactie tussen de waterhuishouding in de verschillende deelsystemen. Mocht in een latere fase bv blijken dat een ander peilbeheer in het IJssel- of Markermeer voldoende winst oplevert voor natuur- en of watervoorziening, dan kan dit gevolgen hebben voor het peilbeheer in de Veluwerandmeren. Dit heeft het risico in zich dat daar dan ineens andere alternatieven moeten worden ontwikkeld. *Voorstel: In ieder geval het inhoudelijkdeel van de verkenning op de deelsystemen in hun samenhang uitvoeren.*

Samenvattend ziet het ernaar uit dat er risico's verbonden zijn aan het leggen van een inhoudelijke prioriteit bij de Veluwerandmeren. Procesmatig is het echter goed te doen, met hierbij echter de kanttekening dat er hiermee niet veel tijdswinst lijkt te boeken. Ook zal in dat geval in de actorenanalyse en het communicatieplan een helder onderscheid moeten worden gemaakt tussen IIVR en de andere deelsystemen. Wanneer wordt besloten SPIJ alleen te richten op de Veluwerandmeren zal er vooral een besparing op de kosten zijn te maken; veel minder op de doorlooptijd. Omdat dit niet de vraag was van de opdrachtgever, is dit is nog niet uitgewerkt in dit plan van aanpak.

7. DE LINK MET INRICHTINGSMAATREGELEN

De marges die waterhuishouding en veiligheid bieden aan het peilbeheer bieden met name voor het IJsselmeer en Markermeer slechts beperkte ruimte voor natuur (resultaten WIN), zeker wanneer daar de morfologie bij in ogenschouw wordt betrokken. Toch wordt de wens tot versterking van natuurlijke oeverzones hier wel degelijk gevoeld, hetgeen o.a. tot uitdrukking komt in het Projectenplan ICES-Natte natuur (PBNII). Een belangrijke vraag is dan ook in hoeverre het mogelijk is via een uitgekende inrichting optimaal gebruik te maken van de geringe marges die een seizoensgebonden peilbeheer kan bieden. Gedacht moet worden aan een inrichting waarbij optimaal gebruik wordt gemaakt van de peilfluctuaties die het gevolg zijn van op- en afwaaiing. De resultaten van het hier uitgewerkte voorstel leveren zowel een bijdrage aan SPIJ als aan ICES-Natte Natuur. Dit laatste geldt ook wanneer er uiteindelijk wordt besloten geen seizoensgebonden peil in te stellen.

Om de aanleg van buitendijkse natuur in IJsselmeer en Markermeer uit het Projectenplan optimaal af te stemmen op de waterpeildynamiek wordt voorgesteld één of meer experimentele *pilot* gebieden in te richten. De locatiekeuze zal mede moeten worden ingegeven door de overheersende windrichtingen. Vervolgens zal de ontwikkeling met betrekking tot lokaal peilverloop, vegetatieontwikkeling en kolonisatie door andere organismen nauwkeurig worden gevolgd. In eerste instantie kan dit, om de kosten te beperken, op vrij kleine schaal plaatsvinden, met als voornaamste doel om in beeld te brengen of de combinatie van seizoensvolgend peilverloop en inrichting inderdaad tot een beter natuurrendement kan leiden dan de invoering van seizoensgebonden peil alleen.

Hiertoe wordt aan de volgende opzet gedacht:

1. *Inventarisatie van kansrijke gebieden*: eerst komen tot een selectie van kansrijke projecten uit het Projectenplan. De kansrijkdom wordt met een deskundigenworkshop beoordeeld. Bij de uitwerking zullen de lokale condities verder worden uitgewerkt (ligging ten opzichte van overheersende windrichtingen, bodemtype, maar ook wanneer kan er begonnen worden met inrichten en successievelijk meten (hoe eerder, hoe beter)). Tevens wordt een keuze gemaakt voor een model "opwaaigebied".
2. *inventarisatie bestaande situatie*: Er zal worden geïnventariseerd in hoeverre er al terreinen zijn waarin het principe van hoogwater vasthouden reeds wordt toegepast (bijv. IJdoorn, PEN-eiland) en wat de resultaten hiervan zijn.
3. *Uitwerking van het "opwaaigebied"*: op basis van de opgestelde ecologische randvoorwaarden, wordt door ontwerpers en hydrologen een uitwerking gemaakt met betrekking tot constructies en te verwachten peilverloop.
4. *plan van aanpak pilot*: Uit 1 en 2 voortkomende onzekerheden over het ecologisch rendement worden vertaald in een plan van aanpak voor een pilot, waarin minimaal 1 volledig jaar (2004) kan worden gemeten. Er zal een inrichtingsplan (tot op bestekniveau) voor deze locatie worden gemaakt c.q. aangepast. Het plan omvat ook een meetplan, voor zover mogelijk binnen het tijdsbestek, gericht op ontwikkeling oevervegetatie in relatie tot peilverloop, water- en bodemkwaliteit, en op ontwikkeling overige flora en fauna in relatie tot oevervegetatie. Ook scenario's voor te onderzoeken peilverlopen definiëren.
5. *Inrichting van het gekozen model opwaaigebied*: Er wordt vanuit gegaan dat de kosten van deze inrichting voor rekening komen van het inrichtingsproject waarbij wordt aangesloten. Het zou voor de voortgang wél noodzakelijk zijn dat deze inrichting vóór de winter van 2003/2004 afgerond is.
6. *Uitvoering metingen in groeiseizoen 2004*.
7. *Uitwerking en rapportage*: over vegetatie- en ecotoop(kwaliteit)ontwikkeling bij experimentele peilverlopen in 2004.

8. CAPACITEIT EN KOSTEN

8.1. SPIJ

In onderstaand overzicht is een samenvatting gegeven van de kosten capaciteit en uitbesteding voor de verschillende fasen. In bijlage 1 is een meer uitgebreide beschrijving opgenomen. Voor projectleiding en overleg is uitgegaan van: Elke 6 weken een projectteamvergadering, maandelijks uitgebreid overleg met de opdrachtgever, 2 dagen per maand coördinatie en afstemming. Voor de inzet van RIZA is uitgegaan van een uurtarief van 95€ voor het hoge tarief en 70€ voor het middentarief. Voor uitbesteding van een tarief van ca 125€.

	Capaciteit RIZA (k€)	uitbesteding RIZA (k€)	totaal
startfase	18		18
Fase 1	225	205	430
Fase 2	149	176	325
Fase 3	69	62	131
Projectleiding en overleg	64		64
totaal			968

In onderstaande tabel is een zeer globale indicatie opgenomen van capaciteit en kosten voor RDIJ (uitgaande van een uurtarief van 95€). In bijlage 1 is dit nader uitgewerkt.

	Capaciteit RDIJ (k€)	uitbesteding RDIJ (k€)	totaal
startfase	15	10	25
Fase 1	55	10	65
Fase 2	25	10	35
Fase 3	20	10	30
Projectleiding en overleg	70		70
			225

8.2. Pilot voor relatie peil-inrichting

Activiteit	Capaciteit RIZA (k€)	Uitbesteding (k€)	totaal
Inventarisatie van kansrijke gebieden	6	4	10
Inventarisatie bestaande gebieden	10		10
Uitwerking opwaaigebied	12		12
Uitwerking pilot	12	8	20
Inrichting opwaaigebied			
Uitvoering metingen (2004)	28	5	33
Uitwerking & rapportage 2004	12	2	14
Totaal			89

9. RISICO'S

Voor SPIJ zijn er drie soorten risico's voor het realiseren van het project binnen de gestelde termijn

1. externe risico's, bepaald door de interacties met de actoren
2. interne risico's, bepaald door de wijze waarop binnen de verkenning wordt gewerkt
3. de (tijdige) beschikbaarheid van voldoende gegevens voor het realiseren van de producten, inclusief de (tijdige) beschikbaarheid van het analyse-instrumentarium en de resultaten ervan.

Hieronder wordt aangegeven op welke wijze met deze risico's is rekening gehouden bij het onderhavige voorstel.

Risicobeschrijving	Werkwijze in het project
<i>Extern risico</i>	
Geen middelen voor SPIJ beschikbaar	Moment van herbezinning, sterk profileren op watervoorziening; mobiliseren van actoren, kiezen voor minder interactie
Onvoldoende draagvlak bij actoren (problematiek wordt niet onderkend)	Investeren in startfase in probleembeleving en -erkenning
Uitgangspunten en randvoorwaarden bieden onvoldoende ruimte	Geef risico aan in startfase; herbezinning na fase 1
Onvoldoende draagvlak bij actoren in regio voor participatie bij watervoorziening	Benut voorbereiding startfase voor actieve steun
Natuurdoelen worden niet breed gedragen (nog onvoldoende afstemming van BPN met LNV)	Intensief betrekken van LNV en natuurorganisaties in fase 1
<i>Intern risico</i>	
Onvoldoende adequate inzet van RIZA	Voor alle genoemde functies zijn voldoende vervangers aanwezig
Onvoldoende draagvlak/inzet bij RDIJ	Voor startfase geheel doorspreken met DT-lid; plannen inzet
<i>Beschikbaarheid van gegevens</i>	
Modelinstrumentarium niet (op tijd) operationeel.	Snelle inventarisatie van mogelijkheden en onmogelijkheden van modellen en modelaanpassingen.

10. UITVOERINGSASPECTEN, RISICO'S EN LEVERINGSVOORWAARDEN

Voor de uitvoering van de werkzaamheden willen wij de volgende afspraken met de opdrachtgever maken:

- de opdrachtgever draagt zorg voor de vaste kosten voor het organiseren van workshops/bijeenkomsten (zaal en catering);
- de opdrachtgever stelt de adresgegevens, inclusief telefoonnummers en de datumbriefjes van de beoogde deelnemers ter beschikking;
- het halen van de planning is mede afhankelijk van het tijdig aanleveren van de nota's en informatiematerialen. De definitieve planning van de werkzaamheden wordt tijdens het startoverleg vastgesteld.
- De opdrachtgever levert de afmetingen van de nieuwe spuisluis aan, alsmede de werkelijke kruinhoogten van recent aangepaste dijkvakken

BIJLAGE 1A CAPACITEIT EN KOSTEN RIZA HOGE VARIANT					
HOOFDPRODUKT	DEELPRODUKT/ACTIE	GEREED	KOSTEN CAP (k€)	UITBESTEDING(k€)	
startfase					
plan van aanpak	startoverleg en bijstellen	1-apr-03	1,9		
communicatieplan	opstellen	1-jun-03	2,8		
	onderbouwing SPIJ	1-mei-03	0,8		
werkconferentie	voorbereiding (problematiek, quick scan)	1-sep-03	2,3		
	deelname	okt-03	6		
startfaserapport	incl aanpassing communicatieplan fase 1	1-dec-03	3,8		
fase 1					
beslisdocument fase 1	schrijven/productie	1-feb-04	11,4		6
	inventarisatie doelvariabelen natuur	1-jun-03	14,2		5
	peilafhankelijke rekenregels natuurdoelen	1-jul-03	19		10
	update NWM (incl hangen in 'Habitat')	1-okt-03	13,3		42
	testen instrumentarium	1-jan-04	3,8		
	deelprojectleiding natuur		3,8		
	aanpassing WINBOS-veiligheid	1-jul-03	32,1		23,2
	actualiseren huidige situatie	1-jul-03	4,9		3,8
	deelprojectleiding veiligheid		1,9		
	regionale verificatie instrumentarium	1-jan-04	19		25
	situatieschets korte termijn droogtestudie	1-jan-04	19		25
	opstellen scenario's SPIJ	1-dec-03	15,2		20
	Deelprojectleiding watervoorziening		3,8		
	fundament MKBA/WINBOS output	1-jan-04	3,8		20
	relaties met andere projecten	1-nov-03	11,4		
werkconferentie fase1	voorbereiding	1-feb-04	2,3		
	deelname	1-mrt-04	6		
rapportage fase 1	incl aanpassing communicatieplan fase 2	1-apr-04	3,8		
fase 2					
beslisdocument fase 2	schrijven en productie	15-jun-04	11,4		6
	toetsing en interpretatie natuur	1-feb-04	9,5		
	voorbereiding MKBA natuur	1-mrt-04	3,8		
	eindrapport natuur en ecologie	1-jun-04	1,9		6
	deelprojectleiding natuur		5,7		
	berekening veiligheid	1-mrt-04	61		127
	deelprojectleiding veiligheid		1,9		
	doorrekenen effecten op watervoorziening	1-mrt-04	22,8		30
	toetsing aan omgevingsscenario's	1-apr-04	5,7		7,5
	Deelprojectleiding watervoorziening		3,8		
	WINBOS berekeningen	1-mrt-04	9,5		
werkconferentie	voorbereiding	1-jul-04	2,3		
	deelname	1-sep-04	6		
rapportage fase 2	incl aanpassing communicatieplan fase 3	1-okt-04	3,8		
fase 3					
beslisdocument fase 3	schrijven en productie	1-feb-05	11,4		6
	MKBA	1-jan-05	34		50
werkconferentie	voorbereiding	1-feb-05	2,3		
	deelname	1-apr-05	6		
rapportage fase 3	schrijven en productie	1-mei-05	3,8		
eindrapportage SPIJ	incl aanpassing communicatieplan	1-sep-05	11,4		6
<i>algemeen</i>	projectleiding en overleggen	2003-2005	63,8		
totaal			488,1		418,5

BIJLAGE 1B CAPACITEIT EN KOSTEN RIZA LAGE VARIANT					
HOOFDPRODUKT	DEELPRODUKT/ACTIE	GEREED	KOSTEN CAP(k€)	UITBESTEDING(k€)	
startfase					
plan van aanpak	startoverleg en bijstellen	1-apr-03	1,9		
communicatieplan	opstellen	1-jun-03	2,8		
	onderbouwing SPIJ	1-mei-03	0,8		
werkconferentie	voorbereiding (problematiek, quick scan)	1-sep-03	2,3		
	deelname	okt-03	6		
startfaserapport	incl aanpassing communicatieplan fase 1	1-dec-03	3,8		
fase 1					
beslisdocument fase 1	schrijven/productie	1-feb-04	11,4		6
	inventarisatie doelvariabelen natuur	1-jun-03	14,2		5
	peilafhankelijke rekenregels natuurdoelen	1-jul-03	19		10
	update NWM (incl hangen in 'Habitat')	1-okt-03	13,3		42
	testen instrumentarium	1-jan-04	3,8		
	deelprojectleiding natuur		3,8		
	aanpassing WINBOS-veiligheid	1-jul-03	32,1		23,2
	actualiseren huidige situatie	1-jul-03	4,9		3,8
	deelprojectleiding veiligheid		1,9		
	regionale verificatie instrumentarium	1-jan-04	3,8		
	situatieschets korte termijn droogtestudie	1-jan-04	3,8		
	opstellen scenario's SPIJ	1-dec-03	7,6		
	deelprojectleiding watervoorziening		3,8		
	fundament MKBA/WINBOS output	1-jan-04	3,8		
	relaties met andere projecten	1-nov-03	11,4		
werkconferentie fase 1	voorbereiding	1-feb-04	2,3		
	deelname	1-mrt-04	6		
rapportage fase 1	incl aanpassing communicatieplan fase 2	1-apr-04	3,8		
fase 2					
beslisdocument fase 2	schrijven en productie	15-jun-04	11,4		6
	toetsing en interpretatie natuur	1-feb-04	9,5		
	voorbereiding MKBA natuur	1-mrt-04	3,8		
	eindrapport natuur en ecologie	1-jun-04	1,9		6
	deelprojectleiding natuur		5,7		
	berekening veiligheid	1-mrt-04	61		127
	deelprojectleiding veiligheid		1,9		
	doorrekenen effecten op watervoorziening	1-mrt-04	11,4		
	toetsing aan omgevingsscenario's	1-apr-04	7,6		
	deelprojectleiding watervoorziening		3,8		
	WINBOS berekeningen	1-mrt-04	9,5		
werkconferentie	voorbereiding	1-jul-04	2,3		
	deelname	1-sep-04	6		
rapportage fase 2	incl aanpassing communicatieplan fase 3	1-okt-04	3,8		
fase 3					
beslisdocument fase 3	schrijven en productie	1-feb-05	11,4		6
	MKBA	1-jan-05	11		23
werkconferentie	voorbereiding	1-feb-05	2,3		
	deelname	1-apr-05	6		
rapportage fase 3	schrijven en productie	1-mei-05	3,8		
eindrapportage SPIJ	incl aanpassing communicatieplan	1-sep-05	11,4		6
<i>algemeen</i>	projectleiding en overleggen	2003-2005	63,8		
totaal			417,6		264

**BIJLAGE 1C CAPACITEIT EN KOSTEN RIZA MIDDEN
VARIANT**

HOOFDPRODUKT	DEELPRODUKT/ACTIE	GEREED	KOSTEN CAP(k€)	UITBESTEDING(k€)
startfase				
plan van aanpak	startoverleg en bijstellen	1-apr-03	1,9	
communicatieplan	opstellen	1-jun-03	2,8	
	onderbouwing SPIJ	1-mei-03	0,8	
werkconferentie	voorbereiding (problematiek, quick scan)	1-sep-03	2,3	
	deelname	okt-03	6	
startfaserapport	incl aanpassing communicatieplan fase 1	1-dec-03	3,8	
fase 1				
beslisdocument fase 1	schrijven/productie	1-feb-04	11,4	6
	inventarisatie doelvariabelen natuur	1-jun-03	14,2	5
	peilafhankelijke rekenregels natuurdoelen	1-jul-03	19	10
	update NWM (incl hangen in 'Habitat')	1-okt-03	13,3	42
	testen instrumentarium	1-jan-04	3,8	
	deelprojectleiding natuur		3,8	
	aanpassing WINBOS-veiligheid	1-jul-03	32,1	23,2
	actualiseren huidige situatie	1-jul-03	4,9	3,8
	deelprojectleiding veiligheid		1,9	
	regionale verificatie instrumentarium	1-jan-04	9,5	12,5
	situatieschets korte termijn droogtestudie	1-jan-04	9,5	12,5
	opstellen scenario's SPIJ	1-dec-03	7,6	10
	deelprojectleiding watervoorziening		3,8	
	fundament MKBA/WINBOS output	1-jan-04	3,8	20
	relaties met andere projecten	1-nov-03	11,4	
werkconferentie fase1	voorbereiding	1-feb-04	2,3	
	deelname	1-mrt-04	6	
rapportage fase 1	incl aanpassing communicatieplan fase 2	1-apr-04	3,8	
fase 2				
beslisdocument fase 2	schrijven en productie	15-jun-04	11,4	6
	toetsing en interpretatie natuur	1-feb-04	9,5	
	voorbereiding MKBA natuur	1-mrt-04	3,8	
	eindrapport natuur en ecologie	1-jun-04	1,9	6
	deelprojectleiding natuur		5,7	
	berekening veiligheid	1-mrt-04	61	127
	deelprojectleiding veiligheid		1,9	
	doorrekenen effecten op watervoorziening	1-mrt-04	11,4	15
	toetsing aan omgevingsscenario's	1-apr-04	5,7	7,5
	deelprojectleiding watervoorziening		3,8	
	WINBOS berekeningen	1-mrt-04	9,5	
werkconferentie	voorbereiding	1-jul-04	2,3	
	deelname	1-sep-04	6	
rapportage fase 2	incl aanpassing communicatieplan fase 3	1-okt-04	3,8	
fase 3				
beslisdocument fase 3	schrijven en productie	1-feb-05	11,4	6
	MKBA	1-jan-05	11	23
werkconferentie	voorbereiding	1-feb-05	2,3	
	deelname	1-apr-05	6	
rapportage fase 3	schrijven en productie	1-mei-05	3,8	
eindrapportage SPIJ	incl aanpassing communicatieplan	1-sep-05	11,4	6
algemeen	projectleiding en overleggen	2003-2005	63,8	
totaal			427,1	341,5

BIJLAGE 2   CAPACITEIT EN KOSTEN RDIJ

	ACTIVITEIT	CAPACITEIT (U)	KOSTEN (k€)	UITBESTEDING (K€)	TOTAAL (K€)
<i>startfase</i>	startoverleg	16	1,5		
	actorenanalyse	16	1,5		
	consultatieronde	24	2,3		
	werkconferentie	80	7,6	5	
	communicatieplan	16	1,5	5	
<i>fase 1</i>	begeleiding wg natuur	120	11,4		
	begeleiding wg veiligheid	120	11,4		
	begeleiding wg projectomgeving	120	11,4		
	begeleiding scenario's	120	11,4		
	werkconferentie	80	7,6	5	
	communicatieplan	32	3	5	
<i>fase 2</i>	bijdrage alternatievenontwikkeling	32	3		
	begeleiding effectbepaling	120	11,4		
	werkconferentie	80	7,6	5	
	communicatieplan	32	3	5	
<i>fase 3</i>	begeleiding MKBA	80	7,6		
	werkconferentie	80	7,6	5	
	communicatieplan	32	3	5	
algemeen	projectbegeleiding en overleg (3 p 4u per maand+1p 16u per maand	730	69		
	totaal	1930u	183,3 k€	40k€	223,3 k€